

Tilleggsnotat 15.11.24: Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan

Til: Gruppeledere og formannskapets medlemmer

Fra: Kommunedirektøren

Endrede budsjettforutsetninger

Kommunedirektørene viser til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan som ble lagt fram mandag 4. november 2024. Regjeringen foreslår i tilleggsproposisjon 1 til statsbudsjettet for 2025 å øke bevilgningene til kommuner og fylkeskommuner med fem milliarder kroner i inneværende år og fem milliarder kroner i 2025. Nedenfor følger en nærmere redegjørelse og forslag til disponering. Dette blir tatt inn som tilleggsinnstilling når kommunedirektøren legger fram sak om handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan i formannskapet og kommunestyret.

Endringer etter fremleggelse av statsbudsjett 2025

Regjeringen foreslår i tilleggsproposisjon 1 til statsbudsjettet for 2025 å øke bevilgningene til kommuner og fylkeskommuner med fem milliarder kroner i inneværende år og fem milliarder kroner i 2025. I en pressemelding av 1. november 2024 begrunnes dette med ny informasjon om at den økonomiske situasjonen i kommunene er mer alvorlig enn regjeringen var kjent med da tallgrunnlaget for statsbudsjettet ble utarbeidet. Årsaken er lavere skatteinntekter i år enn ventet og økte utgifter. Oppdaterte tall viser lavere skatteinntekter på mellom fem og sju milliarder kroner. I tillegg viser undersøkelser KS har gjort at utgiftene til tjenester i 2024 blir betydelig høyere enn det kommunene har budsjettet med. Det vil også få konsekvenser for 2025, om ingenting gjøres.

Det er redegjort nærmere om dette i tilleggsproposisjon; [Prop. 1 S Tillegg 1 \(2024–2025\)](#).

Konkret utløser dette merinntekter på 33,6 millioner kroner i 2024, som er forventet å dekke lavere skatteinntekter i år enn ventet. For planperioden 2025-2028 beregner KS at den årlige merinntekten for Karmøy kommune som følge av tilleggsproposisjonen er på 35,3 millioner kroner. Dette er inntekter som kommer i tillegg til anslaget i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan.

Forslag til disponering av merinntekt i planperioden 2025-2028

Innarbeide helårseffekt av økt etterspørsel av barnehageplasser som følge av redusert stønadperiode for kontantstøtte

Deler av merinntektene i 2025 er knyttet til helårseffekt av økt etterspørsel av barnehageplasser som følge av redusert stønadperiode for kontantstøtte fra 1. august 2024. Ved en feil er ikke helårseffekten av dette tiltaket kompensert i forslag til statsbudsjett for 2025, men er foreslått kompensert i tilleggsproposisjon 1. For Karmøy kommune utgjør dette 1,6 millioner kroner fra 2025. Kommunedirektøren foreslår å styrke tjenesteområde Barnehage tilsvarende siden dette ikke er hensyntatt i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan.

Reversere foreslått innsparingstiltak «Bortfall av barnehagetilbud til 0-åringer»

Kommunedirektøren viser til foreslått innsparingstiltak i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan under tjenesteområde Barnehage, [«Bortfall av barnehagetilbud til 0- åringer»](#). Tiltaket er i forslaget beregnet å gi en besparelse i 2025 på 4,5 millioner kroner. Helårseffekt av tiltaket fra 2026 er beregnet å gi en årlig besparelse på 12 millioner kroner.

Etter at kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan ble publisert er det blitt kjent at kommunen ikke har anledning til å begrense utbetaling av tilskudd til private barnehager som velger å ta inn 0-åringer. Kommunen har mottatt en juridisk vurdering av tiltaket fra Private Barnehagers Landsforbund (PBL) som viser til at [Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager](#) ikke skiller på barn som har rett på barnehageplass og barn som ikke har rett på barnehageplass. Vurderingen er også bekreftet av statsforvalter. Kommunedirektøren anbefaler derfor at foreslått innsparingstiltak reverseres.

Styrke netto driftsresultat

Kommunedirektøren foreslår at merinntekt ikke disponeres direkte i driften, men styrker netto driftsresultat. Budsjettert netto driftsresultat i foreslått budsjett for 2025 ligger vesentlig lavere enn kommunestyrets vedtatte måltall. Endringen vil øke budsjettert netto driftsresultat eks selvkostfond i 2025 fra 0,34 prosent til 1,01 prosent. Dette og endringene i resterende planperiode er vist i tabellene «Finansielle måltall før og etter endringene». Videre anbefales det at økt netto driftsresultat reduserer bruk av disposisjonsfond til investering. I en økonomisk utfordrende tid er det hensiktsmessig å styrke disposisjonsfondet for å kunne håndtere fremtidige uforutsette utgifter. I planperioden 2025-2028 foreslås det med de foreslåtte endringene å redusere bruk av disposisjonsfond med 57 millioner kroner. Dette gir et disposisjonsfond i prosent av sum driftsinntekter på 8,8 prosent i 2028.

Det er i budsjettoppfølgingen per 2. tertial 2024 meldt et prognostisert merforbruk i drift på 64,7 millioner kroner. Et merforbruk i 2024 vil redusere gjenværende midler i disposisjonsfond utover det som er lagt til grunn ved beregning av finansielle måltall nedenfor.

Redusere innsparingskrav i 2027 og 2028

I forslag til økonomiplan er det lagt til grunn at netto driftsresultat skal økes slik at forsvarlig økonomisk balanse gjenvinnes i løpet av økonomiplanperioden. Dette innebærer at det i forslaget ligger inne store innsparingskrav i løpet av økonomiplanen. Ved å benytte øke inntekter til å øke netto driftsresultat, vil disse omstillingsutfordringene blir noe redusert og det er dermed et litt lavere behov for innsparingskrav utover i økonomiplanperioden. Det er derfor lagt til grunn et forslag om å redusere innsparingskrav i 2027 og 2028 med henholdsvis 16 millioner kroner og 21 millioner kroner. Dette vil bidra til å gjøre omstillingsprosessen i de ulike tjenesteområdene noe lettere. Reduksjon av innsparingskravene er foreslått redusert prosentvis basert på foreslåtte innsparingskrav i forslag til handlingsprogram 2025-2028 med budsjett og økonomiplan, og kommer frem i tabellen; «Endring i budsjettskjema § 5-4 Sum bevilgning drift, netto».

Endringer i driftsbudsjettet

Endring i budsjettskjema Bevilgningsoversikt drift etter §5-4 første ledd		2025	2026	2027	2028
Rammetilskudd	Økt rammetilskudd Prop. 1 S Tillegg 1	-35 272	-35 272	-35 272	-35 272
Bevilgninger drift	Sum endring i bevilgninger drift, netto	6 140	13 640	29 640	34 640
Netto driftresultat	Økt netto driftresultat - økt finansiering av investering	-29 132	-21 632	-5 632	-632
Bruk av disposisjonsfond	Redusert bruk av disposisjonsfond til finansiering av investering	29 132	21 632	5 632	632
		0	0	0	0

Endring i budsjettskjema Bevilgningsoversikt drift etter §5-4 andre ledd		2025	2026	2027	2028
Barnehage	Reverse tiltak "Bortfall av barnehage tilbud til 0- åringene	4 500	12 000	12 000	12 000
Barnehage	Økt etterspørsel av barnehageplasser som følge av redusert stønadperiode for kontantstøtte	1 640	1 640	1 640	1 640
Administrasjon	Reduksjon innsparingskrav	0	0	500	600
Barnehage	Reduksjon innsparingskrav	0	0	2 500	3 400
Skole	Reduksjon innsparingskrav	0	0	500	700
Helse	Reduksjon innsparingskrav	0	0	500	700
Omsorg	Reduksjon innsparingskrav	0	0	9 100	11 900
Sosial	Reduksjon innsparingskrav	0	0	1 600	2 100
Barnevern	Reduksjon innsparingskrav	0	0	900	1 100
Nærmiljø	Reduksjon innsparingskrav	0	0	400	500
Sum bevilgninger drift, netto		6 140	13 640	29 640	34 640

Finansielle måltall etter endringene	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Netto driftsresultat, eks selvkostfond	1,01 %	1,08 %	1,29 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Justert lånegjeldsgrad	34,7 %	38,1 %	41,6 %	40,2 %	36,8 %	34,3 %	33,8 %	33,9 %	30,9 %	32,3 %
Disposisjonsfond i prosent av sum driftsinntekter	10,5 %	10,0 %	9,5 %	8,8 %	8,8 %	8,7 %	8,6 %	8,5 %	8,4 %	8,3 %

Finansielle måltall før endringene	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Netto driftsresultat, eks selvkostfond	0,34 %	0,58 %	1,17 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Justert lånegjeldsgrad	35,0 %	38,4 %	41,9 %	40,5 %	37,1 %	34,6 %	34,1 %	34,2 %	31,2 %	32,6 %
Disposisjonsfond i prosent av sum driftsinntekter	10,0 %	8,9 %	8,3 %	7,5 %	7,4 %	7,3 %	7,3 %	7,2 %	7,1 %	7,0 %